

GYERGYÓI ÚJSÁG

POLITIKAI HIRLAP

Előfizetési árak:

Egy évre 160; félévre 80; negyedévre 45 Lei.
Hirdetések milliméter díjszabás szerint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Felelősszerkesztő:
T. IMETS BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Gyergyói Bank és Takarékpénztár R. T. emeletén
(Cziffra-féle ház.) Telefon: 25.
Szerkesztőségi órák mindennap d. u. 3—5 óráig.

A megoldhatatlan.

Örök téma, mindig aktuális, de különösen most, amikor jó ideje elszakadva az édes anyaállamtól, iskoláink, intézményeink, művészetünk a hervadás, elmulás rettenetes betegségével küzdenek.

Minden idők megoldhatatlan problémája a vagyon aránytalan elosztása, melyet sem a szocializmus, sem a mindent fenekestől felforgató bolsevizmus nem tud egyenlő szintre mángorolni, mintahogy a föld felületén hegyek, völgyek a természeti erőhatások folytán változnak és váltokoznak.

Az arany-ezüstmarhák korallképződésű dombja, hegye, anyagistensége, mely a lélek oltárát igyekszik roppant kétes sulya alá temetni, relativ értéket képvisel és sokszor a legmagasabb halom sulya is könnyebb a pehely tolnál, egy emberiséget szánó gondolatnál.

Bebizonyított tény, hogy legtöbbször rövid idő alatt tornyosuló vagyon-hegyek alját az ördögi könyörtelenség, éhségtől, szenvedéstől elpusztult embercsontok képezik, melyeket azonban ritkán lát a fényétől megvakult átlagemberek tekintete.

Minden idők megoldhatatlan problémája, melyet csak a lélek nemesége, a lét krisztusi értelme vihet közelebb a megoldáshoz az embesség javára s tehet indokoltá annak a megértéséhez, hogy annyi energia pusztul el örökéhes oltárain.

A világ eddigi értelme nem csak szellemi, de anyagi létben is gyökerzik. Egyik sem állhat meg a másik nélkül, külön-külön akár melyik összetevő tulsulya megbillenti a nehézkes törvény szükségességét s világkatasztrófákhoz vezet.

A megoldhatatlan anyagi probléma tehát csak a szellemi, a lelki szükségletek kiegyenlítésével éri el azt a megoldást, mely biztos bázisát adja létezésének és részben nélkülözhetlenné is teszi azt.

A munkamegosztás, mely a szellemi és anyagi világértékek megszerzéséért és az emberiség létének fenmaradásáért történik, a kicseréléssel éri el, hogy így mondjam, egyenlőségét s csakis a kicserélésnek föltétlen szükségessége hozhatja meg a kívánt eredményeket, mely mindnyájunk boldogulását célozza.

Csakis a kicserélési szükségesség oldhatja meg azt az értékegyenlőséget, mely a darab aranyat egy tizsoros

vers értékével teszi egyenlővé s melynek nyitján egy szálló gondolatot, egy képet, egy dalt valaki képes olyan módon megfizetni, mint azt a fizikai munkát, mely lőerő mértékében nyilvánul.

Ezek azonban még csak a kicserélés szükségességének szintjén mozognak és távol állanak a lélek egy másik kívánságától, attól az ellenállhatatlantól, mely az ellenértéket nem váró adásban nyilvánul meg.

Adok, mert van, adok mert ezzel a lelkemből feltörő ellenállhatatlant elégítem ki, hogy boldogságom szintje fokozódjon a nap felé emelkedjék.

Adok, mert a nem adás élettelen, halottá bénítja életemet, adok, mert nem adni képtelen vagyok.

Csakis így, ezzel az egyenlettel oldhatom meg valahogy az örökre megoldhatatlant, melyet ha maradékkal is, de sikerül elosztanom.

Tib.

Gyergyószentmiklóson lesz a Magyar Párt elnökválasztó nagygyűlése.

A Magyar Párt Csikmegyei tagozatának gyergyószentmiklósi intézőbizottsági ülésén dr. Gaal Alajos és Puskás István végrehajtóbizottsági tagok javaslatára az Országos Magyar Párt központi intézőbizottságának indítvány lett előterjesztve arra vonatkozólag, hogy a Magyar Párt ez évben megtartandó elnökválasztó nagygyűlése Gyergyószentmiklóson tartassék meg.

Tudomásunk szerint a központi intézőbizottság örömmel fogadta ezt a javaslatot és határozatot is hozott ilyen értelemben. Éppen ezért nem kis meglepetéssel olvassuk, hogy a Marosvásárhelyen megjelenő „Székely Föld” a Magyar Párt marostordamegyei intézőbizottságának f. hó 15-én megtartott gyűléséről olyan irányban fejt ki propagandát, hogy az országos nagygyűlés Marosvásárhelyen tartassék meg.

Miután a kezdeményezők mi, csikmegyeiek vagyunk, akikre mindig hivatkozás történik s mi, csikmegyeiek vagyunk, akikről elvárják, hogy mindig, mindenben és mindenütt első legyünk; hogy dolgozzunk, példát mutassunk; joggal elvárjuk, sőt megköveteljük, hogy ezt a kívánságunkat teljesítsék.

Nem hallgathatjuk el azt a benyomásunkat sem, hogy a marostordamegyei tagozat intézőbizottsági ülésén Orbán Balázs által előterjesztett indítvány háttérében, mintha bizonyos egyéni akció húzódná meg s a felhozott indokok, hogy miért kellene Marosvásárhelyen tar-

tani a nagygyűlést, bizonyos személyi törekvéseket vannak hivatva takargatni.

Mi, esikiak, ezt tudjuk és látjuk se ezért is feltétlenül ragaszkodunk a már egyszer elfogadott indítványunk betartásához.

Erre az igen fontos dologra már most nyomatékosan felhívjuk vármegyénk intézőbizottságának figyelmét s ez uton kérjük, hogy a kérdést állandóan tartsák napirenden s a gyűlésnek Gyergyószentmiklóson való megtartására a szükséges előkészületeket már most haladéktalanul megtegyék.

Hallani sem akarunk arról, hogy a már egyszer elfogadott indítvány vitássá tétessék.

Igen fontos a nagygyűlésen megejtendő választások szempontjából is a gyűlés helyének kellő körültekintéssel való megválasztása s éppen ezért nem engedhetjük, hogy az esetleg felmerülő személyes ellentétek miatt is olyan törekvések érvényesülhessenek, melyek feltéve őrzött egységünkön csorbát ejthetnének.

A Magyar Pártnak erőssége, mint a múltban, jövőben is megingathatlan egységében, egyetakarásában kell megnyilvánulnia.

Az ingatag, megbízhatatlan politikai multu külön utak és külön célokat keresőket pedig figyelmeztetjük, hogy nyitott szemmel figyeljünk minden megmozdulásra, a csikiak pedig Gyergyószentmiklóson is, s ha a szükség úgy hozná, bárhol máshelyen is ott lesznek véleményükkel és szavazataikkal.

s. n.

Építkezési kedv városunkban.

— Gyergyószentmiklósi lakásmizériák. — Elősegíti-e a kisajátítás az építkezést? — Magyar példa.

Ha a városon végig sétálunk, örömmel alaphatjuk meg, hogy körülbelül 22 különböző típusú családi lakóház épül. Tudva azt, hogy Gyergyószentmiklóson is igen sok család egészségtelen lakásokban, zsufoltan lakik, amelyekben a városi lakásmizériák mellett még a falusi élet hátrányait is kénytelen szenvedni (vizvezeték, csatornázás, rendszeres utcatisztítás hiánya

stb.), az építési kedvnek ezen fellendülése már szociális és közegészségügyi tekintetből is örömmel üdvözölhető.

Nálunk az építkezés még tisztán magánosok vállalkozása s az állam az építési kedvet a maga erkölcsi és anyagi erejével még egyáltalán nem támogatja, míg a külföldi államok, hogy a nagy háboru után beállott lakás

JANCSÓ és MIKLÓS

Gheorgheni—Gyergyószentmiklós. Főter, Cziffra-féle ház.

Telefon: 41.

cement, stokaturnád és
kátránypapír
állandóan raktáron.

inségen segítsenek, a legmesszebbmenő erkölcsi és anyagi erőfeszítéseket teszik és nagyszabású építkezési programokat hajtanak végre.

Nálunk, Romániában, jóllehet, már mintegy 5 éve hoztak egy törvényt az építkezések előmozdítására vonatkozóan, a mely törvényben az állam az építkezés előmozdítására olcsó állami kölcsönt, az építkezési anyagok szállítására nézve olcsó vasuti szállítási kedvezményt és egyéb előnyöket ígér s kötelezi a vállalatokat, hogy tisztviselői lakásokat építsenek, mindezideig komoly lépés a lakásinség megszüntetésére nem történt.

Sőt ugyanaz az állam, amely a munkaadó vállalatokat tisztviselőik részére lakásépítésre kötelezi, a saját alkalmazottai részére tömegesen rekviráltatja a lakásokat nevetségesen csekély lakbérek mellett. Így nem csoda, ha a vállalatok nem építettek tudunkkat egyetlen tisztviselő lakást, mert köztudomásu, hogy fejtől bűdösödik a hal.

Az említett törvények egyetlen pontját kívánja a kormány hallomásunk szerint végrehajtani, azt t. i. amely kimondja, hogy az 1926. július 30-áig be nem épített beltelkek kisajátíthatók, s mint a kolozsvári lapok jelentik, ott már ezen telkeket össze is írták.

Az agrárreformnak is egyik bevallott célja a belterjes kis birtok szaporítása volt s ma már köztudomásu tény, hogy az agrárreformmal az ország mezőgazdasági termelő képességét lecsökkentették, mert belterjes kisbirtok teremtése-

hez nem elegendő az, hogy potom összegeken a földeket a tulajdonosaiktól elvegyük és azokat kiosszuk, hanem ahhoz szükséges, hogy mezőgazdaságba jártas, arra kellően nevelt embereknek adjuk a földet és ellásuk őket a gazdálkodáshoz szükséges állatállománnyal és felszerelésekkel.

A kis lakás építő akció sem fog bevalni a házhelyek kisajátításával és kiosztásával, mert a házhelyhez épület kell és ezeknek az építését csak úgy lehet előmozdítani, ha az új tulajdonosokban meg van a vágv és bizonyos anyagi erő, hogy maguknak családi tűzhelyet létesítsenek s ha az állam őket segíti is ezen céljuk elérésében.

Jó példa erra a magyar építési akció, amely arra törekszik, hogy olyan építetőknek, akik az építési költségek 50%-át fedezni tudják és az állam által jutányos áron közvetített házhely árát ki tudják fizetni, a hátralévő 50%-os építési költséget, olcsó, hosszulejáratu kölcsönben folyosítja.

Igy meg van a garancia arra, hogy az állam nem veszít s másfelől olyan helyekre juttatja az anyagi segítséget, ahol az célját biztosan el is éri.

Hogy csak ez a helyes módszer, mutatja az a körülmény, hogy Csikmegyében az agrárreform során kiosztott házhelyeken egyetlen egy lakóház épült s ez is csak az egyes testületek hozzájárulásával.

y. — — f.

A kocsiival visszajönnek, már kórházba alakították át a kicsi szobát és Gaal doktor gyorsan, biztos kézzel végzi a műtétet.

A láz valamit csökkent s szegény Nistor Jánosné, talán-talán megmaradhat az életnek.

Még az nap éjjel vissza utazott falujába hirt vinni a nagy emeletes épületről, melyet valamikor kórháznak kereszteltek, de az Urnak 1926-ik esztendejében lemosta ormáról cselekedeteinek mosogatórongyával dr. Hociung a keresztnevet.

Rudnay Gyula,

a ma élő magyar festő művészek legnagyobbika, kinek neve és alkotásai előttünk erdélyiek előtt is jól ismert.

Hogy a „Mester“-ről, ami igen szűkre szabott lehetőségeink határain belül, a művészetet szerető olvasóinknak pár feljegyzést kívántunk adni, annak aktualitását a napokban haza érkezett Dr. Nagy Lajosné urasszonnyal folytatott beszélgetésünk adta meg. Azok közé tartozik, akik a „Mester“ tanítványainak mondhatják magukat s több hónapon át az ő közvetlen irányítása mellett dolgozhattak.

Aki Rudnaynak csak a nevét ismeri, egy ószi borult, szakálás, fűrtös fejű művész tipust képzelhetne el igen könnyen, mert már azt szoktuk meg, hogy aki a hírnév ranglétráján olyan magasra jutott, mint Rudnay Gyula, az már a férfikor delelőjén jóval túl van.

Meglepetés tehát az első találkozás, amikor egy alig 45 éves markáns arcot kell elfogadni a Rudnay-énak. Magas, domboru homlok alatt mélyen ülő szemek. Első benyomás a hallgató, sőt zárkózott emberre enged következtetni, de kellemesen csalódik, aki közelebből ismerheti meg. A figyelmes előzékenység, a kulturembert jellemző önfegyelmesség s nagy jó szíve karakterizálják.

Közvetlen tagja a nagy nevű Rudnay családnak. Vele született kivételes tehetsége már gyermekfialon a művészet iránt tették fogékonnyá. Küzdelmes hosszú esztendő munkájának és a zseni mindent legyőző erejének akadályt nem ismerő céltudatosságával haladt a hírnév és díszesség útján előre, hogy kiválósága és nagysága babéraiból nemzetének is hullason. Ma már az élő festőművészek egyik legnagyobbika s kortársai, mint korának Munkácsy-ját ismerik el.

Legutóbb Londonban, Rómában és Brüsszelben rendezett nagysikerű tárlatai tették nevét a művelt Nyugat művészei között is elsővé. Római kiállításából több értékes vásznát az állam vásárolta meg. A magyar parlament elfogadó terme és a debreceni egyetem részére vállalt megrendeléseinek befejezése után Amerikába készül tárlatra, ahová nem régen kapott meghívást.

S. N.

Az ugató leány.

Mintegy két hónappal ezelőtt történt a marostordamegyei Szentgerice községben, hogy Kónya Anna 15 éves leányt megtámadta két kuvasz kutya. A leány annyira magijedt a hirtulról rárohanó kutyáktól, hogy az ijedségtől beteg lett. Beszállították a marosvásárhelyi kórházba, ahol kezelés alá vették, de két hónap óta tartó kezelésem dacára sem tudtak rajta segíteni, mivel betegségét nem tudják felismerni. A szerencsétlen leány megtámadása óta minden 5-10 percben kutyaugatással torzhangot ad.

Egy gyermekágyas asszony utazása 1926-ban.

Salamásról Gyergyószentmiklósról és vissza. — Doktor Hociung kórházi főorvos segítségével.

Utban a kórház felé.

Nistor Jánosné, salamási lakos, e hó 20-án, kedden egy gyermeknek adott életet. Ez a szülési folyamat rendes szimptomák között folyt, azonban a gyermek megszületése után sem szüntek meg a szülési fájdalmak, hanem, mintha a vajadás tovább tartana, szegény asszony, nagy kinok között vergődött tovább úgy, hogy a falun szokásos egyedüli segítő, a bábasszony is már-már fejét vesztette.

Végre kisült, hogy Nistorné két gyermek életét hordozta magában s így az ikertestvérnek eljövetele még Isten kezében van.

Meg is jelent a másik gyermek karja, de a szülés sehogysem ment s bár a család a helyi orvost is segítségül hívta, nem lehetett a bajon segíteni másképp, minthogy Nistor Jánosné-t vonatra tették és a gyermek elvétele végett a gyergyószentmiklósi kórházba utalták, amely kórház vezetése a már ismert dr. Hociung kórházi főorvos áldásos kezében van.

Egy várossal tovább.

A beteg asszony óriási kinok és jajgatások között érkezett meg 22-én a gyergyószentmiklóst vasútállomásra úgy, hogy az utasok és a környék lakossága is szívszorogva kísérték az állomástól való útjában a kórházig, amelyben még két helyi rendőr is segédkezett.

Két nap óta a meg nem született gyermek az asszony méhében oszlásnak indult s a hullagázaktól a szegény vajudó, 40 fokos lázban, felfuvódva hánykolódott.

A kórházban az asszony éktelen jajveszékeltetésére dr. Hociung megjelent s majd hogy pofon nem verte a beteget, aztán a segítségre gondolás helyett egyszerűen kiutasította azzal az enyhítő utavalóval, hogy vigyék a csikszeredai kórházba, mert ő rajta nem segíthet.

A vonat és a nagy épület.

Szegény Nistor Jánosné újra megkezdte borzalmas utazását a vasútállomás felé. É: a kisérő asszonynépség ezerszer elátkozta anyaságát.

Vonat? ... Arra még sokáig kell majd várni. De a kin, a jaj, a szitok végeszakedatlan ömlik a beteg asszony és a tömeg száján:

— Vonat! vonat! Autóra pénz nincs! ... és hát mi az a gyergyószentmiklósi épület, ahol Hociung székel?

— Segítség! Uramisten ... Hát se Isten, se ember, se kórház! ... Vonat! vonat! ... Virágok, csoportok, zöld lombu fák a nagy emeletes sárga épület előtt ... mi az, mi az?! ... bolondok háza, vagy mi az?! ... Hová visztek engem, szegény salamási román asszonyt? ... Senkinek se vétettem ... én Istenem, végy el engem! ... Se kórház, se doktor, se vonat ... hát mi a fene az a nagy épület? ... templom, templom ... s egy haragos képű ólajbaftott Szent János ... asszonya: menjen kied keresztelni Szeredába ...

Jaj, jaj, magyar asszony, román asszony ... s az a nagy sárga széles magas hámbár, nagy kongós, üres kaszárnya ... s az a szép szál barna legén? ... semmi, semmi, csak a szakadatlan fájdalom ...

Semmi ... semmi ... csak a szél fudogájja a vasuti töltésen túl a gabonafejeket ...

A segítség.

A Nap Sófala felé ereszkedett. Az asszonyfejek összefutnak, sugnak, bugnak s pénz után kapargatnak kebelükben valami titkot megoldani.

Aztán fellelepszik vagy kettő egy kocsi és elvágat Gaal doktor lakására.

A beteget egy vasutas lakásában lefektetik.

Gyergyói Bank és Takarékpénztár Részvénytársaság

Telefon : 25

Főtér, Cziffra ház.

Sürgönyeim : Puskásbank.

Alaptőke : 1,500.000 Lei. Tartalékok : 1,000.000 Lei.

BETÉTEKET elfogad könyvecskére és folyószámlára a legelőnyösebb kamatoztatás mellett.

KÖLCSÖNT nyújt bankszerű fedezet mellett.

VÁLLALJA az összes bank és takarékpénztári megbízásokat **LETÉTEKET** elfogad őrzésre.

Biztosítási képviselő.

A Csikszeredai Takarékpénztár bukásához.

A Gyergyói Ujság július 16-iki számában ismerteti Balogh Géza vezérigazgatónak a Csikszeredai Takarékpénztár bukását indokoló és többünket súlyosan megvádoló könyvét s hangsúlyozza, hogy: „az erre hivatottak kötelességszerűen és saját presztízsjük érdekében is felvilágosító választ kell, hogy adjanak Balogh Géza könyvére annál is inkább, mert súlyos kritika hangzik el úgy az Erdélyi Bankszindikátus, valamint annak elnöke, Dr. Gyárfás Elemér, vármegyénk szenátora ellen.”

E nyilvános felhívás kötelességemmé teszi, hogy az ügyel én is ujjolag a nyilvánosság előtt foglalkozzam. Meggyőződéseim mindig az volt, hogy pénzügyi és üzleti kérdések nem valók a nyilvánosság elé s a lapok hasábjaira. A Csikszeredai Takarékpénztár ügyében azonban oly tendenciózus következetességgel vádoltattam meg ismételtén a nyilvánosság előtt azzal, hogy nem tettem volna meg e székelv intézet megmentése érdekében mindazt, amit megmentenem módomban állott, hogy *mihielyt a helyzet odaérett, hogy közléseim nyilvánosságra hozatala többé az intézet érdekeinek sem árt hatott*, nyomban siettem, nem ugyan a napi sajtóban, hanem az érdekelt szakkörökben mindenütt elterjedt *Consum* című közgazdasági hetilap folyó évi július hó 4-én megjelent számában részletesen megismertetni és megvilágítani azt, hogy mit tett a Bankszindikátus és mit tettem én magam hat hónapon keresztül a Csikszeredai Takarékpénztár megmentése érdekében. A minduntalan fel-felhangzó vádaskodások dacára el kellett kaligatálnom ezt a védekezésemet mindaddig, míg a Takarékpénztár ügye a csődnyitással véglegesen el nem dől, nehogy az a jogosnak látszó szemrehányás érjen, hogy becsületelem és jóhírnevem megvédelmezését elébe helyeztem a Takarékpénztár megmentéséhez fűződő közérdekhez. Akit tehát érdekel az, hogy mit tettünk a Csikszeredai Takarékpénztár érdekében, az olvassa el a *Consum* július 4-iki számába megjelent cikket, melyet idecsatoltam a t. Szerkesztőségnek is rendelkezésére bocsátok. Ez a cikk már több, mint három hónapja készen állott, sőt kéziratban többeknek meg is küldöttem s *kizárólag csak a Takarékpénztár érdekében vártam a publikálással, míg az intézet sorsa jobbra vagy balra eldől*.

Minthogy e cikkemben részletesen kifejtettem, hogy mit tettünk, fáradunk, küzdöttünk, utaztunk és áldoztunk a Csikszeredai Takarékpénztár érdekében s minthogy annak elolvasása után minden jóhiszemű tényező világos képet alkothat magának intencióink komolyságáról és buzgóságunk őszinteségéről, Balogh Géza vezérigazgató ur kétségtelenül igen kellemetlen vádakat tartalmazó könyvének elolvasása után sem tartottam volna szükségesnek ismét szót kérni a nyilvánosság előtt, ha erre a Gyergyói Ujság hivatkozott cikkében nyíltan és egyenesen föl nem szólít.

Ahhoz, amit megírtam, sem hozzáférni való, sem abból elvenni való nincs. Kérek tehát mindenkit, aki az ügy iránt jóindulattal érdeklődik, hogy azt figyelmesen olvassa el. Balogh Géza könyvének vádjaival szemben most már az alábbiakban legfeljebb csak azt mondhatom el, hogy mit *nem* tettem, mit *nem* mulasztottam el, mit *nem* lehet az én terhemre írni s mivel *nem* lehet engem megvádolni.

1. Balogh Gézának első vádja ellenem az, hogy „az egyházi éleiben betöltött méltóság” és „a magas egyházi körökkel való szorosabb kapcsolat” hatása a *felekezeti béke megbontásával, az egyetemes magyar pénzügyi érdekeket alárendeltem a vallásfelekezeti szempontoknak*. Ez a vád kétségtelenül igen súlyos és fölötte kellemetlen azon Bankszindikátus elnöke ellen, mely szervezetnek aránytalan nagy többségét nemcsak prótestáns, hanem jelentős részben zsidó jellegűnek tekintethető vagy legalább is zsidó érdekeltséggel is bíró pénzügyi intézetek alkotják. E váddal szemben ha az illetékes helyről és illetékes helyen hangzik el, kétségtelenül elemi kötelességemnek

tartom érdemlegesen védekezni. Ha Balogh Géza vezérigazgató komolyan veszi azt a vádját és ezzel nekem igazán komoly kellemetlenséget akar okozni, úgy *hívja fel a Bankszindikátus igazgatóságának valamelyik általa jól ismert zsidó tagját, hogy képviselje ezt a vádát ellenem és vonjon engem felelősségre amiatt, hogy a Bankszindikátus erkölcsi szulját egyoldalú katolikus érdekek támogatására használtam föl a felekezeti béke megbontásával*. Allok e vád elébe s ez esetben készséggel hajlandó vagyok érdemlegesen védekezni. Amíg azokban ezt a vádat egyedül a katolikus Csik legrégibb pénzügyi intézetének katolikus vezérigazgatója Balogh Géza státusgyűlés képviselő és tizenötös bizottsági tag stb. stb. hangoztatja ellenem, addig engedelmet kérek arra mindenkitől, hogy ezt a vádat *ne vegyen komolyan*.

2. Balogh Géza második vádja ellenem az, hogy én bankszindikátusi elnökségemet arra használtam fel, hogy a gyulafehérvári Transylvania Bank szekerét toljam. E vád emelésével Balogh igen nagy szivességet és szolgálatot tett nekem. A Transylvania Bank igazgatósági tagjainak és nagyrésztvényeseinek ugyanis éppen ellenkezőleg az a véleményük, hogy én velük és általában az egyházi körökkel való összeköttetésemmel a Transylvania Bank érdekeinek sérelmével a Bankszindikátus egyetemes érdekeit támogatom s ezt a nézetüket nemcsak több-kevesebb komoly kifogás és szemrehányás alakjában adták már tudtomra, hanem mult év december havában kizárólag emiatt bizalmas megbeszélésre hívtak át engem Gyulafehérvárra s ottan Balázs Ferenc, Miklós István és Boross József kanonokok, László Endre vezérigazgató jelenlétében határozottan kijelentették, hogy bár személyemet nagyrabecsülik és személyemre való tekintettel hajlandók a Bankszindikátus egyetemes pénzügyi érdekeiért bizonyos áldozatokat meghozni, de vegyem tudomásul azt, hogy ezek az áldozatok *nem feszíthetők a végtelenségig és olyan mérvig, hogy intézetüknek evidens életbevágó érdekeit veszélyeztessék* s ha ezt én nem tudom megérteni, úgy sajnálattaluk elválnak utjaink. Ezzel az érveléssel szemben én akkor csak azt hangoztathattam, hogy magam részéről viszont, amíg a Bankszindikátus elnöke vagyok, egyik tagintézet érdekeit sem ismerhetem el előbbreválónak — bármily személyi s esetleg anyagi indokaim legyenek is arra — a Bankszindikátus egyetemes érdekénél. Milyen könnyű lett volna ezen általános válasz helyett a kérdéses alkalommal arra hivatkoznom, hogy másoldalról viszont az a benyomás, sőt nyílt vád ellenem, hogy én a Bankszindikátus erkölcsi befolyásával a Transylvania Bank érdekeit mozdítom elő!

Érdemben foglalkozva most már e váddal, legyen szabad Balogh Gézához s az összes érdekeltekhez az alábbi két kérdést föltennem:

1. Tett-e valamelyik pénzügyi intézet a Csikszeredai Takarékpénztárnak akár szanálásra, akár felszámolásra, akár fuzióra, akár hitelnyújtásra, akár pedig — a legutolsó fázisban — az egyes igazgatósági tagok által felveendő kölcsönre előnyösebb és kedvezőbb ajánlatot, mint amilyent nekem a gyulafehérvári Transylvania Banktól kieszközöltem sikerült?

2. Ha igen, mikor, mennyiben és mivel akadályoztam, hátráltattam vagy nehezítettem én azt, hogy a Csikszeredai Takarékpénztár vezetősége a Transylvania Bank előnyitelen és kizsákmányoló ajánlata helyett a másik, előnyösebb és kedvezőbb ajánlatot fogadja el és per fektuálja?

Ezzel megadtam a választ Balogh Géza azon vádjára is, hogy 1926. április 16-án az én közreműködésémmel a Transylvania Bank igazgatósága a Csikszeredai Takarékpénztár több igazgatósági tagja által kért kölcsönt szerinte olyan feltétellel szavazta volna csak meg, melynek elfogadása a *temetéssel lett volna egyenértékű*. Az iratok bizonyítják, hogy az érdekelte igazgatósági tagok ezt a kölcsönt kifejezetten temetési költségre, vagyis a *sima likvidálás és felszámolás céljaira* kérték s aki az üzleti életben otthonos, az nagyon jól tudja, hogy az ilyen kölcsönök a dolog természetéből szerinte mindig azzal a feltétellel szokták megszavazni, hogy a kölcsönt nyújtó intézet maga *eszközli a hitelezők kifizetését* éppen azért, hogy a megszavazott összeg közvetlenül a *temetési helyére* jusson. S hogy mennyire nem vágyott a Transylvania Bank e kölcsön folyósítására s viszont én mennyire magamévá tettem az ügyet, annak dokumentálására szolgáljon, hogy László Endre vezérigazgató az április 16-iki igazgatósági ülésre azzal hívott meg, hogy *távolmaradásom esetén igazgatósága hangulatára tekintettel nem garantálhatja a kölcsön meg-*

szavazását és én magam — noha április hó első felében a husvéti ünnepek dacára már tíz napot töltöttem uton — nyomban utnak indultam s hosszas és beható tanácskozás után bizonyára nem csekély mértékben az én személyemre való tekintettel sikerült keresztülvinnem a kölcsön megszavazását.

3. Balogh Géza harmadik fájó vádja ellenem az, hogy én személyét *egy népgyűlés előtt* hamis és valótlan ténybeállításokkal *vádoltam* s midőn 6 férfiasan hozzámfordult, akkor *nyílt, egyenes feleletadás helyett bujkáltam a válasz elől*. E váddal szemben néhány igen fájó és kellemetlen tény vagyok kénytelen leszőgezni:

Mult év október hava óta nem volt nagyobb gondom és aggodalmam a Csikszeredai Takarékpénztár ügyénél s úgy én magam, mint a Bankszindikátus egész irodai személyzete első sorban és túlnyomóan ezzel az ügygel foglalkoztunk. Elismerem, hogy a Bankszindikátus egyetemes érdekein tulmenően magamévá tettem a Csikszeredai Takarékpénztár ügyét, nem utolsó sorban azért is, mert éppen Csikvármegye volt az, mely két általános választás alkalmával személyem iránt valóban megható ragaszkodást tanusított. Igyekeztem tehát erőmet meghaladóan megtenni minden lehetőt s amidőn folyó év március havában őszinte fájdalommal kellett látnom, hogy a bajok oly súlyosak, hogy azokkal aligha fog sikerülni megbirkózni, vigasztalásul legalább megmaradt nekem az a tudat, hogy kötelességemet becsülettel teljesítettem s az a remény, hogy ezt mindenütt s így Csikban is az összes érdekeltek osztatlanul el fogják ismeri. Derült égből mennyőcsapás gyanánt hatott reám, midőn április 1-én váratlanul megjelent nálam Diesdószentmártonban a Csikszeredai Takarékpénztár négy kiküldöttje, kik azt kívánták tőlem, hogy feltétlenül még a képviselő jelölések előtt *„mentsem meg”* a Csikszeredai Takarékpénztárt, mert ezt mindenki tőlem várja, a balsikert máris sokan nekem tulajdonítják, amíg ez nem történik, Csikba nem mehetek, mert ott általános ellenszenv van irántam és még *inzultálnak is ki leszek téve*. A kiküldötteket nem annyira én magam, kit e közlés fejbeütésszerűen ért, mint inkább titkárom az adatok és akták, a vaskos iratesomó s az ezen ügyben éppen expedálás alatt álló 76 újabb levél felmutatásával meggyőzte arról, hogy kétségbevonhatatlan dokumentumokkal igazolhatom ez ügyben kifejtett igazán nagyszabású és rendkívül sok fáradságot igénybe vevő munkásságunkat, de meggyőzte arról is, hogy a Bankszindikátus tagintézetei együttesen sem képesek olyan horribilis összeg rendelkezésre bocsátására, amilyen az adott esetben szükséges volna, amint ezt maga Balogh Géza is elismeri, midőn könyvének 75. oldalán az írja, hogy áru eladásból 6,000 angol fontot, (mint egy 6,000,000 lejt) vár, „olyan nagyobb összeget, amit Gyárfás Elemér minden jóakarata mellett sem adhatott”. Ha tehát hat millió lejt minden akarat mellett sem adhattam, úgy nyilvánvaló, hogy képtelen voltam a tizenöt millió körüli vagyonihiány pótlásáról gondoskodni.

A kiküldöttek benyomásom szerint azzal az érzéssel távoztak tőlem, hogy *engem nemcsak kötelességmulasztás nem terhel, de mindig módomban áll messzemenő, őnzetlen és áldozatkész buzgóságomat adatokkal bebizonyítanom*.

Utólag nyíltan bevallották, hogy e kiküldetésnek ki volt az értelmi szerzője s azt is, hogy egyenesen megijesztésemet célozta és azt hogy a küszöbön álló választásoknál nekem szánt szerepre tekintettel *rászorítsanak minden energiám kifejtésére és minden áldozat meghozatalára a bajba jutott intézet érdekében*. A terv azonban nem sikerült, mert a kiküldöttek meggyőződtek arról, hogy *amit tettem, azt eddig is megtettem s többre egyszerűen képtelen vagyok akkor is, ha még olyan súlyos és fájó következményekkel járt volna is a balsiker személyemre és politikai működésemre nézve*.

Minthogy a kiküldöttek úgy informáltak, hogy Csikszeredában többen hibáztatnak engem amiatt, hogy nem tettem volna eléggé magamévá a Csikszeredai Takarékpénztár ügyét, nyomban eltávozásuk után a husvéti ünnepek felhasználásával irattári adataimra támaszkodva emlékiratban dolgoztam ki, hogy mit tett a Bankszindikátus a Csikszeredai Takarékpénztár érdekében s ezt megküldöttem Csikba négy barátomnak, kiknek véleményére nagy súlyt helyezek.

Ilyen előzmények után jelentem meg április 8-án a Magyar Part Központjának kiküldöttjeként Csikszeredában ottani szervezetünk intézőbizottságának ülésén. Az ülést megelőzően szűk körű bizalmas értekezletünk volt, melyen fájó keserőséggel megemlékezve ellenem irányuló

támadásokról, megismertettem a jelenlévőkkel magammal hozott emlékiratomat s véleményüket kértem arra nézve, hogy egyéni reputációm védelmére közreadhatom azt a sajtóban. Az egyhangú vélemény az volt, hogy emlékiratom adatainak a sajtóban való közlése ártana a Csikszeredai Takarékpénztár akkor még lebonyolítás alatt álló ügyének, ellenben arra való tekintettel, hogy bizonyos oldalról tényleg hangoztatnak ilyen vádak, a jelenlévők szükségesnek ítélték, hogy bár e vádak csak igen kis körben találtak hitelt, azokat emlékiratomnak nem a nagy nyilvánosság, hanem csupán a megye vezetőembereit magában foglaló intézőbizottság előtt való ismertetésével véglegesen hallgattassam el. Nem a saját iniciatívából, hanem ezen értekezlet felfogásának engedve ismerttettem tehát meg emlékiratomat a kérdéses alkalommal a csikmegyei intézőbizottság tagjaival.

Ez az emlékirat a bevezető mondatoktól eltekintve szó szerint azonos a Consum Julius 4-iki számában megjelent cikkemmel s kérek mindenkit, hogy annak elolvasása után állapítsa meg, igaz-e az, hogy én abban akár Balogh Gézá, akár bárki más, akár hamis és valótlan, akár igaz és valódi tényállításokkal megvádoltam volna. Emlékiratom nem akart lenni és nem volt sem vád sem támadás, hanem egyszerűen és kizárólag védekezés és igazolás az ellenem emelt hamis és valótlan vádakkal szemben.

A rákövetkező napon Balogh Géza vezérigazgató tényleg táviratban és levélben felszólított, hogy az intézőbizottsági ülésen felolvasott ismertetésemet részére küldjem meg s én e felhívásra tényleg az általa lekötött levélben válaszoltam, megírva neki, hogy érdemleges válaszom az ügyben Dr. Tauber József ügyvédnek küldtem meg, „nagy anyagi érdekelt-ségére tekintettel leghivatottabbnak megítélésére, hogy ez ügyben minő további intézkedések szükségesek.”

Balogh Géza e szavaimat félremagyarázva, valóban igen kellemetlen és bántó értelmezést tulajdonít azoknak. Erre való tekintettel kénytelen vagyok az egyidejűleg Dr. Tauber Józsefnek írt levelemből szó szerint közölni a következőket:

„Nyomban az Önök dicsőszentmártoni látogatása után emlékiratban összefoglaltam röviden, hogy mit tettem és tettünk a Csikszeredai Takarékpénztár érdekében. Ezt az emlékiratot egyes egyedül és kizárólag a Csikszeredai Takarékpénztár nem tettem a lapokban közzé.” „Ha a Csikszeredai Takarékpénztár igazgatósága úgy itélné, hogy adataimnak a nyilvánossággal való közlése nem sérti az intézet és a vezetőség érdekeit, úgy szíveskedjenek erről értesíteni és én nagyon hálás leszek Önöknek, ha minél nagyobb nyilvánosság előtt cáfolhatom meg az ellenem emelt rosszindulatu vádak.” E levélre Nagy Imre ig. elnök, Dr. Tauber József Zakariás Manó már április 12-én közös levélben válaszoltak, melyet valóban nagyon szívesen tennék közzé, ha jó ízlésem megengedné a birtokomba jutott magánlevelek nyilvánosságra hozatalát. A kérdéses ügyre vonatkozóan nevezett urak levelükben egyebek között azt írják, hogy Balogh Géza előző kérelmét „tárgyatlannak tekinti” s így azt én is tárgyatlannak tekintetem. Alaptalanok tehát Balogh Gézának mindazon állításai, melyeket ahhoz fűz, hogy én részére a kért felvilágosítást megtagadtam volna.

Csupán a helyzet jellemzésére ideiktatok még annyit, hogy a kérdéses levélben Nagy Imre, Dr. Tauber és Dr. Zakariás urak a legmelegebb szavakban emlékeznek meg „Méltóságod legmesszebbmenő lelkes támogatásáról” épp úgy, amint az igazgatóság nevében március 2-án hozzám intézett hivatalos levélben Nagy Imre elnök az igazgatóság „hálás köszönetét tolmácsolja Méltóságodnak azon önzetlen, hazafias buzgóságáért, mellyel ügyünket felkarolni s anyagi závarokba jutott részvénytársaságunk szanálását a Bankszindikátus útján elősegíteni méltóztatott.” Ezekhez az elismerő és köszönő szavakhoz csak annyiban tarthatok igényt, amennyiben a szanálást a legbecsületesebb jóindulattal elősegíteni igyekeztem, de sajnos rajtam kívül álló okokból, elősegíteni nem tudtam.

A bajok sokkal nagyobbak s a helyzet sokkal bonyolultabb volt, hogysem a kivezetőnt meg tudtuk volna találni. De azt felemlítve föl merem állítani, hogy amit jóakarattal, buzgósággal és fáradsággal meg lehetett tenni, azt el nem mulasztottuk, sem én, sem a Bankszindikátus, sem a segítségül hívott tagintézetek, melyek jellegükre és összetételükre való tekintet nélkül — a katolikus Transylvania Bank, a felekezeti-közmagyar Kolozsvári Takarékpénztár, az inkább protestáns jellegű Brassói Népbank, sőt még a bizonyos fokig zsidó jellegű Kolozsvári Mezőgazdasági Bank is — valamennyien

kérésemre igazi jóindulattal és le nem kicsinyelhető áldozatkészséggel fáradtak és dolgoztak a lehetetlennek bizonyult szanálás érdekében.

4. Balogh Géza még azzal is megvádolja a Szindikátust, hogy elsősorban nem a Banca Națională-nál visszleszámitolt váltók bevételei kellett volna gondoskodása tárgyát képezze, hanem „az úgynevezett piszkos, szabálytalan ügyek elrendezésére” kellett volna a szükséges összegeket összeadnia. Csodálom, hogy ezt Balogh Géza így lenyomtatja. Hivatkozom ezzel szemben arra, hogy január 3-án Balogh Géza éppen ezen „úgynevezett piszkos, szabálytalan ügyek” elrendezésére kért és kapott közvetítéssel a Transylvania Banktól 550.000 leit s akkor oda nyilatkozott, hogy azért van erre szüksége, hogy minden eshetőségre ezek az ügyek rendben legyenek. Ezt követően január 27-én hozzám intézett levelében a Takarékpénztár a Banca Națională visszleszámitolás kiegyenlítésére kért föl. Ezt is teljesítettük és kiváltottunk 880.000 lei értékű váltót. Honnan gondolhattuk volna s különösen honnan gondolhattam volna én, hogy az 550.000 lei után még mindig vannak a Csikszeredai Takarékpénztárnak „úgynevezett piszkos, szabálytalan ügyei?”

Nem folytatom tovább e kínos kérdések ismertetését s magam részéről ezennel lezárom a nyilvános polémia. Aki a további részletek iránt érdeklődik, annak rendelkezésére áll a Szindikátus irattára.

Balogh Gézának megbocsátom még oly kiméretlen és igazságtalan támadásait is, melyeket nem jobb belátása, hanem csak a rázúdult nagy csapás fölötti elkeseredése sugallhatott neki. Őszintén sajnálom őt, hogy ilyen kiméretlen és agresszív föllépéssel legtöbb helyen kockára teszi azt az általános emberi részvétet is, mellyel mindegyikünk viseltetik bajba jutott embertársa iránt.

A jövő s a lehiggadás órái meg fogják győzni Balogh Gézá is támadásainak és vádjainak alaptalanságáról és igazságtalanságáról.

A saját szerepemet és működésemet ebben az ügyben nyugodt lelkiismerettel bocsátom minden erre illetékes tényező megítélésé alá s csak azt kívánom, hogy ha magam jutnék valaha nehéz helyzetbe, minden oldalon olyan jóindulatot tapasztaljak, amilyenről én igyekeztem a Csikszeredai Takarékpénztár ügyét felkarolni

Dr. Gyárfás Elemér.

* * *

A fentiekben adjuk közre Dr. Gyárfás Elemér szenátor ur észrevételeit a Csikszeredai Takarékpénztár ügyével kapcsolatban. Szükségesnek ítéltük, hogy Csikvármegye közönsége, szenátorának álláspontját is megismerje a csiki bank ügyében, annál is inkább, mert a magunk részéről ma már nem tudjuk egészen osztani azt a felfogást, hogy ez a kérdés nem tartozna a nyilvánosságra.

A Csikszeredai Takarékpénztár válsága sok sok csiki egzistenciát érint igen súlyosan s biztosan tudjuk, hogy Csik közéletét még évekig fogja a kérdés foglalkoztatni. Mert csak a közel napokban és a laikus közönség körében alig ismert közgazdasági szaklapjainkon kívül, mondhatnók, az összes napilapok hasábjain foglalkoztak az ügygel; nem érdektelen tehát, hogy a bennünket legközelebből érintő kérdésekben, közvetlenül tájékozódhassunk.

Készséggel adtuk helyet lapunk hasábjain Dr. Gyárfás szenátor ur ömlesztésére közléseinek és ezzel kívántunk lehetőséget nyújtani arra, hogy mindazok, akiket a kérdés bármely vonatkozásban is érdekel, különböző megítélésekből kiindulva alkothassanak véleményt. Ezt közérdekből is kívánatosnak tartottuk akkor, amikor különböző felfogások és ellentétes vélemények állanak egymással szemben.

s. n.

HIREK.

— **Szentgyakorlat.** Az erdélyi róm. kath. papság szentgyakorlatának második turnusa most folyt le Csikszeredában. Az erdélyi püspök ezen intézkedése folytán a papság állandó lelki feljúlásban részesül; hivatott felkészült erővel tudják tovább kormányozni. Hallomásunk szerint sokan vettek részt ezen a második lelki megtisztuláson, amelyet maga a kegyelmes Püspök is jelenlétével tüntetett ki.

— **Halálozás.** Madaras József Alberté, gyergyószentmiklósi birtokos, f. hó 21-én 76 éves korában hosszú szenvedés után elhunyt. Temetése 22-én délután volt nagy részvét mellett. Az elhunytat családján kívül kiterjedt rokonsága gyászolja.

— **A vármegyei tanács** folyó hó 20-án tartotta megalakulása óta első ülését, melyen több tárgysorozati pontot a legközelebb megtartandó ülésen való tárgyalásra napolt el.

— **Esküvő.** F. hó 25-én tartja Kis János helyi kereskedő esküvőjét Daragics Anna urasszonnyal.

— **A gyilkostól menedékház átadása.** A közbirtokosság által a Gyilkostónál épített menedékházat, hallomásunk szerint, folyó hó 31-én adják át a közforgalomnak. Ezzel megnyílnak azok a lehetőségek, melyek a Gyilkostó és így Gyergyó idegen forgalmát emelni fogják és egyúttal alapja lesz a további fejlődésnek. A menedékház létesítése a közbirtokosság érdeme, a mely testület közérdeket tartva szemelőtt, minden dicséretet megérdemel.

— **Feljött a fások napja.** Az utóbbi napokban tötézt szélviharok óriási mennyiségben döntöttek ki a vármegyei erdőségekből fákat melyek, mint szél törések, kereskedelmi fának nagyon ocsón igen alkalmasok. A viharok emberben és állatokban is kárt okoztak, de a fásoknak hasznát fognak hajtani s így joggal mondhatjuk, hogy feljött a fások napja.

— **A dítrói községitanács** választását, melyet utóbb június 1-én választottak, dr. Vasu vármegyei főispán jóváhagyta. Ezzel a ténnyel most már a dítrói közigazgatási munka is megindulhat, amár újabb értesülések szerint ismét felebbezesek történtek az új tanács tagokat illetőleg. Érthető, hogy mindig akadnak emberek, akik gátat akarnak vetni az eredményes munkának.

— **Az állampolgári listák lezárása.** Folyó hó 23-ával bezárólag városunknál az állampolgársági listák lezárattak. Aki a listából kimaradt, az ezután csak felebbezés útján juthat az állampolgárok lajstromába. A lajstromok 30 napon át a város iktató hivatalában közszemlén lesznek, s azt bárki megtekintheti. A 30 nap eltelté után az egyes felvételek vagy kihagyások miatt 40 napon át jogosultak és érdekeltek felebbezezzel élhetnek, amit a városi tanácshoz kell benyújtaniok, melyet a marosvásárhelyi táblánál alakított bizottság dönt el.

— **Feljött a borbélyok napja.** Ez a cím valóban a fások napja után kívánczok. A bubifrizurás divat városunkban való térhódítása megszorította a fodrászüzletek klienseit tekintélyes számú új vendéggel. Ugyátszik a hölgyek a régi közmondást akarják ezzel megmástitani, amely t. i. azt mondta: hosszú haj, rövid ész. A multban a nélkülözés és szegénység készítette a nőket arra, hogy a borbély ajtaján suttomban beosonva a haját eladja, ma pedig a borbélyinasok a régi férfideálnak egyik kedves kiegészítőjét lapáttal dobják a szemétdombra. Így tehát nemcsak a vihar, de a divat is felhozta egyes iparág napját.

— **Fürdőmegnyitás Remélén.** F. hó 11-én nyitották meg a gyergyóremetei borvizfürdőt. Ez alkalommal Gyergyó vidékről sokan felke-resték a mostanság felkapott és egyre szélesebb alapokra fektett gyógyfürdőt. Különösen Dítróbi és Gyergyószentmiklósról voltak sokan a kirándulók, akik virradatig táncoltak a cigányzene talpalávaló tánc dalaira.

— **Tűz Csomafalván.** Folyó hó 21-én délen Rokaly János csüre a benne levő szénával együtt a lángok martaléka lett. A nagy meleg és szél kedvezőtlen irányra dacára csak ez egy épület pusztult el, amit az Agoston-gyár gépszeinek lehet főképp köszönni, kik a saját fecskedőjükkkel elsőnek érkeztek. A gyár dudája jelzésére csakhamar összesereglett nép a közséi fecskendő segítségével a veszélyben levő szomszédos épületeket szerencsésen megmentette a megsemmisüléstől. Az első s valószínűleg utolsó vérzió szerint a gyufával játszó gyerekek voltak a tűz okozói. Szülők! ne engedjétek gyermekeitek kezébe gyufát!

Uránia-mozgó hirei.

Jul. 24-én és 25-én szombat és vasárnap

Kinai kaland.

Pola Negri legújabb filmje. A világhírű művész, kinek széles művészi skálája közismert és közkedvelt, ebben a filmjében új oldaláról mutatkozik be, egy kínai leány szerepét, alakítja. Mint mindent, ezt is tökéletesen, kötelességünknek tartjuk közönségünk figyelmét ráirányítani erre a szenzációs sikerű filmre.

Jul. 28. és 29-én szerdán és csütörtökön

Montmartrei farkasok.

Főszerepben: Gloria Swanson, aki lobogó temperamentumát párisi apaclány karrierjének befutása alatt van alkalmá kitombolni. Gloria Swanson, ez a fiatal amerikai dízőz ennek a szerepének eljátszásával messze maga mögött hagyta összes riválisait. Misem bizonyítja ezt jobban, minthogy a „Szókimondó asszonyosság” címszerepének eljátszására is őt találták alkalmasnak.

Jön! „A gyimesi vadvirág.”

* **Négy középiskolát** végzett fiu tanulónak felvétetik: **Székely Testvérek, Ditró,** vas és fűszer üzletébe.

* **Eladó** 1 drb. tizedes mérleg 1000 kg. teherbírással a legjobb karban, 1 drb. Eszterházy homokfutó kocsí, teljesen új. Értekezni a kiadóban.

2—3 hétig üzembe volt

Ruston-Proctor 760 mm. angol cséplő,

8 verőlécczel 6 m hosszú gép párosítva, majdnem új benzin lokomobillal jótállás mellett eladó, külön-külön elválasztva is eladom, előnyös alkalmi vétel, kellő fedezet mellett kedvezményes fizetési feltételeket nyújtok. Továbbá olesón eladó 1 drb. 6 HP Máv. és 1 drb. 6 HP Hoffher-Schranz gőzlokomobil.

Bartha Árpád

Géposztálya

Szt. Gheorghe-Sepsiszentgyörgy

4-4

GAZDÁK ROVATA.

Rovatvezető: Kertész Béla.

A községi legelők, valamint a közbirtokosági és osztatlan magánlegelők kezelésére és használatára vonatkozó szabályrendelet

törvényerőre emelkedett a f. év június hó 2-án kelt 2334. számú királyi dekrettel s megjelent a hivatalos lap f. évi 128. számában.

E törvény fontos intézkedéseket tartalmaz a községi legelők kezelésére és használatára vonatkozólag s egyszersmint hatályba helyezi az 1913. X. törvényeket az osztatlan közös legelőkre vonatkozólag. Fontosabb intézkedéseit helyszüke miatt kivonatolva lapunk jelen és a következő számaiban közöljük.

A törvény első fejezete általános intézkedéseket tartalmaz, a községi legelők tulajdonjogi helyzetére és adminisztrálására vonatkozólag.

E szerint az összes városi és községi legelők, amelyek a kisajátítási törvények alapján létesítettek, az illető községek tulajdonát képezik. Ha valamely községi legelő az egy községhez tartozó több falunak (tizesnek) lett kisajátítva, minden falu (tizes) a családők létszámával aránylagosan élvezi a községi legelő hasznait.

Az összes legelők technikai kezelése és kihasználásának ellenőrzési joga a földművelésügyi minisztérium legelőgazgatóságának a hatáskörébe tartozik s a községnek nem áll jogában semilyen formában megváztatni a legelőknek szánt területek kihasználási módját; csak a fenti legelőgazgatóság előzetes jóváhagyásával fordíthatók egyes legelőrészek a közhasznú intézmények, mint iskolák, templomok stb. különleges céljaira.

A legelők használati joga a község lakossága által gyakoroltatik. A legelőbér s az egyes kaszálónak fenntartott legelők használatára a vármegyei gazdasági felügyelőség által állapítatik meg.

A községi legelőket a községi képviselőtestület adminisztrálja a jelen törvény által előírt szabályok szerint a vármegyei gazdasági felügyelőség vezetése és felügyelete mellett.

Minden községi legelővel rendelkező község előjárósága köteles egy éven belül a legelő kezelésére és kihasználására vonatkozó szabályrendeletet kidolgozni. Ezen szabályrendelet általános természetű intézkedéseket tartalmaz, mint amilyenek a: mezőrendőri intézkedések, a község és a lakosság egymáshoz való viszonya a legelő kihasználását illetőleg stb. A község általános költségvetésében a községi legelők külön cím alatt fognak szerepelni úgy a bevételekkel, mint a kiadásokkal együtt.

A legelők jövedelmei nem használhatók más célra, mint csak a legelő árának kifizetésére, az adók, kezelési költségek levonása után fennmaradó bevételi felesleg 25%-a a mezőgazdasági kamarának a javára fordítandó.

Csak az összes fent elősorolt kiadások fedezése után fennmaradó jövedelem fordítható a földművelésügyi minisztérium engedélyével a

mezőgazdasági ismeretek terjesztésének céljaira s más a mezőgazdasággal kapcsolatos iskolák és intézmények támogatására.

Más célra kifizetett összegekért az utalványozó és kifizető előjárók az államszámviteli törvény értelmében fognak felelősségre vonatni.

A törvény második fejezete a községi legelők használatára nézve tartalmaz részletes intézkedéseket, amelyeket a jövő számban fogunk közölni.

— **Helyreigazítás.** A Gyergyói Ujság f. évi 28-ik számában ismertetve e rovat alatt az állatbiztosítás célját és jelentőségét, a cikk harmadik bekezdésében a többek között azt irtuk, hogy „kárt szenvedhet a gazda állataiban állatorvosi beavatkozás által is.”

Félreértések elkerülése végett s az állatorvosi kar presztizsének megóvása érdekében helyreigazításképp közöljük, hogy az állatorvosi beavatkozás által okozott károk alatt mi az állategészségügyi törvényben előírt s a hatósági állatorvosok által elrendelendő kényszervágási eseteket és állatkiirtásokat értettük s az ezen hatósági állatorvosi intézkedés folytán szenvedett elkerülhetetlen károkat hoztuk összefüggésbe az állatbiztosítás kérdésével. K.

NYILTTÉR.)*

Nagys.

Netofjan rendőrfőnök urnak

Gheorgheni (Gyergyószentmiklós).

Elsősorban a vadászhoz fordulok jelen soraimmal s csak azután a rendőrfőnökhöz.

Mint szenvedélyes s jó vadász úgy hiszem, felháborodik, ha tilalmi időben nemes vadainkat lelkiismeretlen emberek pusztítják. Az ilyen emberek elsősorban mély megvetést érdemelnek, azután szigorú büntetést. Így van ez a halászsoknál is. Aki halállományunkat dinamittal és ekrazittal a szó szoros értelmében kipusztítja, nem érdemel egyebet, mint megvetést és büntetést.

Sajnos, mi nem vagyunk abban a helyzetben, hogy az utóbbit alkalmazzuk, ezért fordulok Önhöz.

Rendőrei ugyanis évek óta üzletszerűen foglalkoznak a halászsattal olyan formán, hogy a Marosba nem horgot, hanem dinamitot dobogatnak.

Nem kell magyaráznom Önnek, micsoda mérhetetlen károkat okoznak ezzel s micsoda felháborodást váltanak ki belőlünk.

Eddigi kérésünknek nem volt semmi eredménye, azért fordulok most a nagy nyilvánosság előtt — sajtó útján Önhöz, vessen véget ezeknek a türehtetlen állapotoknak s mutassa meg nekünk, hogy nem a fejtől bűdösödik a hal.

Lazarea (Szárhegy), 1926. jul. 22.

Mély tisztelettel:

Angi István,
birtokos.

*) E rovat alatt közlöttékért a felelősség beküldőt terheli. Szerk.

A kezek, lábak és a hónalj

erős és kellemetlen izzadása ellen a

RAPIDOL

izzadság elleni szer azonnal használ.

Egy üveg ára 45— lej.

Kapható minden gyógyszerárban és drogériában.

Postán szállítja utánvétellel, díjmentesen (1 üveg ára 50— lej, 2 üveg 90— lej, 3 üveg 130— lej.)

Farmax Braşov,
Postafiók 53.

Vezérképvislet:

AMPHORA R. T. Brassó.

* **Figyelem!** Nagy Dénes főtéri borbélyüzletében manikűr, pedikűr és női fodrász-szalonn az igen tisztelt közönség rendelkezésére áll. Szíves pártfogást kér **Nagy Dénes** fodrász.

Kiadó lapfőmunkatárs: Puskás J. István.

Minden cikkért írója felel.

Az egészség legbecsesebb kincsünk.

A tudomány már régen kimutatta, hogy sok növényben rendkívül értékes gyógyhatással bíró erők foglaltatnak, amelyek különféle bajok és betegségek gyógyítására alkalmasak. Ismeretük és helyes használatuk sok szenvedéstől mentesíthet.

dr. Páter-féle legujabb gyógyteák

hosszas tanulmányok és megfigyelések alapján vannak összeállítva és megrongált egészségünk helyreállítására érdekében kitérő hatásuknak bizonyultak.

Professzor Dr. Páter-féle

Gyomor-tea

kitűnő eredménnyel használható heveny és krónikus gyomorhurutoknál, ideges gyomorfájdalmaknál, gyomor-meghűlésnél és az emésztő szervek rendetlen működésénél.

Szamárköhögés elleni tea

megrövidíti és jétkonyan befolyásolja a betegség lefolyását és enyhíti a fulasztó köhögési rohamok hevesességét. Gyógyító és nyálkaoldó.

Tüdő-tea

Soványító-tea

Soványít és megszabadít a tulhizás kellemetlenségeitől.

Gyermek-tea

Teljesen ártalmatlan és kitűnő hatást kifejítő szer, kisgyermekeknek, gyomorrontás ellen. Csillapítja a gyomor és bélgörcsöket, rendezi az emésztési zavarokat és megszünteti a gyomorsikulusokat.

Csillapító-tea.

Tul erős havi vérzéseknél kitűnő eredménnyel használható. Göres és fájdalomcsillapítólag hat.

Köszvény- és rheuma elleni tea

enyhíti és gyógyítja az összes köszvényes és rheumás izom és ízületi fájdalmakat.

A Prof. dr. Páter-féle gyógyteák

tekercs- és dobozesomagolásban vannak forgalomban. Csak rövidebb szükségletnél vegye a kis tekercsesomagolást, hosszabb használatnál mint előnyösebb, a dobozesomagolás ajánlatos (3 $\frac{1}{2}$ -szeres tartalom 20%-os ármegtakarítás.)

A professzor dr. Páter teák valamennyi gyógyszerárban és drogériában kaphatók. Ha beszerzése nehézségekbe ütközne, úgy forduljanak lerakatunkhoz:

Csillag gyógyszerár

Braşov, Hosszu-utca 14.

Kérjenek ingyen ismertető-könyvecskét.

Vezérképvislet: AMPHORA R. T., Braşov.

A legújabb felvételekben készült
**gyilkostói képes-
lapok és albumok**
Kahan és Patria könyvkereske-
désekben kaphatók.

* **Petroleum és benzintelep városunkban.**
Örömmel vettük a hírt, mely szerint városunkban agilitásáról ismert Jancsó és Miklós cég a vasut mellett egy petroleum- és benzintelepet létesít még e hó folyamán. Nagy előnye lesz ez úgy városunk, mint a vidék fogyasztóinak, de különösen a cséplőgép tulajdonosoknak a közelgő cséplési időnyre, kiknél az örökös benzinmizéria egy csapással megszűnik.

„Az Anker“

Ált. Román Biztosító Társaság
Vezérképviselőt Brassó.

Legelőnyösebb feltételek mellett köt
élet, baleset, betörés, tűz és min-
den elemi csapásból keletkezett
biztosításokat. :: Főképviselet:
Gyergyószentmiklós Rákóczi-u. 8.

Nr. 308—1926. port.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul portărel aduc la cunoștința publică în senzul legii articolul LX. din 1881 § 102 respective LXI. din 1908 § 19. cumcă lucrurile următoare ș. a. sub No. curent 1—54 mărfuri din prăvălie și mobile de casă, și de prăvălie care în urma decisiului Nr. 7007 din anul 1925 al judecătorei de ocol Gheorgheni s'au executat în Gheorgheni în favorul executorului Grünberg Szeren repr. prin avocat dr. László Dezső împotriva executorului din locuitori din Gheorgheni pentru încasarea capitalului de 20 000 lei și acces. prin execuție de acoperire și cari s'au prețuit în 14.410 Lei se vor vinde prin licitație publică.

Pentru efectuarea acestei licitațiuni pe baza decisiului Nr. G. 7190—1925 al judecătorei de ocol Gheorgheni se fixează termenul pe ziua **7 August anul 1926 la ora 3 p. m.** în Gheorgheni strada Rákóczi și toți cari au voie de acumpără, sunt invitați prin acea, că lucrurile susamintite vor fi vândute în senzul legii XL. din 1881 § 107 și 108 celor cari dau mai mult, pe lângă solvirea în bani gata și în caz necesar și sub prețul de strigare.

Prenziunea care e de încasat, face 20.000 Lei capital, dobânzile cu 12% socotind din 1 Decembrie 1925, iar speșele până acum staverite de 2667 Lei.

Intrucât mobilele care ajung la licitație ar fi fost executate și de alții și aceștia și ar fi câștigat dreptul de acoperire, licitația prezentă este ordonată și în favorul acestora în senzul art. XLI. din 1908 § 20.

Gheorgheni, la 15 Iulie 1926.

V. Lőrincz,
portărel.

Hirdetések felvételnek.

I. KAHAN

könyvnyomda, könyvkötészet, könyv és papirkereskedés

GHEORGHENI

Nyomatványok legol-
esőbb beszerzése.

Könyvkötészeti munkák
:: izléses készítése. ::

Iskolai és irodai szerek
:: nagy választékban. ::

No. 178—1926. port.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul portărel aduc la cunoștința publică în senzul legii articolul LX. din 1881 § 102 respective LXI. din 1908 § 19, came-
lucrurile următoare ș. a. 4 butoi cu vin con-
nând cca 595 litr. care în urma decisiului Nr. 963—2 din anul 1926 al judecătorei de ocol Târgu-Mureș s'au executat în Voșlabeni în favo-
rul executorului Gaman Gheorghe repr. prin
advocat Dr. László Dezső împotriva executorul
comerciant locuitor din Voșlabeni pentru inca-
sarea capitalului de 3305 Lei și acces prin
execuție de acoperire și cari s'au prețuit în
8925 Lei se vor vinde prin licitație publică.

Pentru efectuarea acestei licitațiuni, pe ba-
za decisiului Nr. G. 3491—1926 al judecătorei
de ocol Gheorgheni se fixează termenul pe 9 august

anul 1926 la ora 3 p. m. în locuința Voșlabeni
urmăritului și toți cari au voie de a cumpăra, sunt
invitați prin această edict cu observarea acea,
că lucrurile susamintite vor fi vândute în sen-
zul legii LX. din 1881 §. 107. și 108. celor
cari dau mai mult, pe lângă solvirea în bani
gata și în caz necesar și sub prețul de strigare.
Prenziunea care e de încasat face 3305
Lei capital, dobânzile cu 12% socotind din 1
Decembrie 1925 iar speșele până acum stave-
rite de 2322 Lei.

Intrucât mobilele care ajung la licitația ar
fi fost executate și de alții și aceștia și ar fi câș-
tigat dreptul de acoperire, licitația prezentă este
ordonată și în favorul acestora în senzul artice-
lului XLI. din 1908 § 20.

Gheorgheni, la 15 Iunie 1926.

V. Lőrincz,
portărel.

A betegsegély járulék és táppénzek felemelése.

A csikszeredai Munkásbiztosító pénztár a hatáskörébe tartozó összes nagyüzemek, kis munkaadók és biz-
tosított pénztári tagok tudomására hozza, hogy 1926. évi július hó 1-től. december hó 31-ig terjedő időre. a táppén-
zek, gyermekági, szoptatási, temetkezési segélyek és betegsegély járulékok a következő tíz osztály szerint állapít-
tattak meg:

1. Szakasz. Táppénzek, gyermekági segélyek, szoptatási segélyek, temetkezési segélyek az 1926. évi július
hó 1-től, december hó 31-ig terjedő időre a következő tíz osztályban állapítottak meg:

Osztály	Táppénz az átlag- os napikereset 60%-a		Gyermekági se- gély az átlagos napikereset 75%-a		Szoptatási segély az átlagos napi- kereset 50%-a		Temetkezési segély az átlagos napikereset 30-szorosa		
	1 napra	1 hétre	1 napra	1 hétre	1 napra	1 hétre	Alap	Pótlék	Összeg
I.	2—	14—	2 50	17 50	1 50	10 50	90—	2000—	2090—
II.	5—	35—	6—	42—	4—	28—	240—	2000—	2240—
III.	7 50	52 50	9 50	66 50	6 50	45 50	375—	2000—	2375—
IV.	10 50	73 50	13 50	94 50	9—	63—	525—	2000—	2525—
V.	15—	105—	19—	133—	12 50	87 50	750—	2000—	2750—
VI.	24—	168—	30—	210—	20—	140—	1200—	2000—	3200—
VII.	33—	231—	41 50	290 50	27 50	192 50	1650—	2000—	3650—
VIII.	39—	273—	49—	343—	32 50	227 50	1950—	2000—	3950—
IX.	45—	315—	56 50	395 50	37 50	262 50	2250—	2000—	4250—
X.	60—	420—	75—	525—	50—	350—	3000—	2000—	5000—

2. Szakasz. A biztosítás alá eső kereset, az átlagos kereset és a betegsegélyezési járulékok az 1926. évi
július hó 1-től, december 31-ig terjedő időre a következő tíz osztályban állapítottak meg:

Osztály	Biztosítás alá eső kereset		Átlagos kereset		Betegsegélyezési járulékok az átlag- os napikereset 4%-a	
	1 napra	1 hétre	1 napra	1 hétre	1 napra	1 hétre
I.	Javad. nélkül vagy 6 lejig bezárólag	36—	3—	18—	0 10	0 50
II.	6—10	36—60	8—	48—	0 25	1 50
III.	10—15	60—90	12 50	75—	0 50	3—
IV.	15—20	90—120	17 50	105—	0 70	4—
V.	20—30	120—180	25—	150—	1—	6—
VI.	30—50	180—300	40—	240—	1 50	9—
VII.	50—60	300—360	55—	330—	2—	12—
VIII.	60—70	360—420	65—	390—	2 50	15—
IX.	70—80	420—480	75—	450—	3—	18—
X.	80—120	480—720	100—	600—	4—	24—

Munkaadók köteleztetnek a szolgálatukban álló összes alkalmazottakat 8 napon belül a Casa Cercuala Mer-
curea-Ciuc-nak újból bejelenteni, pontosan feltüntetve azok közpénzfizetését és természetbeni járandóságait, hogy
ezek alapján az új bérosztályozás eszközölthessék.
Mercurea-Ciuc, 1926. évi június hó 30-án.

Directiunea Casei Cercuală a Asigurarilor Socială Mercurea-Ciuc.

Director: (să) N. BOROȘ.

Berecz Márton vasüzletében kapható:

mindenféle gazdasági cikk, épület és butorvasalás,
ekék, csákányok, fejszék, kályhák és minden vas-
szakmába vágó áruk. Állandó nagy raktárkészlet.
A legolcsóbb napiárak.

Ha jó és olcsó szeszt akar, keresse fel a

Halász szesznagyraktárát,

hol első minőségű szeszt olcsóbb áron vásárolhat.

Gazdák figyelmébe!

Lovak, szarvasmarhák, juhok és sertések baleset vagy elhullás
elleni biztosítását a legelőnyösebb feltételek mellett felveszi a

Belgo-Romána

biztosító és viszontbiztosító társaság esikmegyei vezérképviselője
Gyergyószentmiklóson „Patria“ könyvkereskedés helyiségében.

Alaptőke: 12.000.000 Lei. — Garantált tartalék és fedezeti alapok
600.000.000 frank.

Kockázat kizárva!